

MARGINALIA

La Trieste de Magris

Jordi Llovet

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona és conegut avui com CCCB en perdre la primigènia denominació de "Casa de Caritat"; però aquesta denominació es conserva en la memòria de molta gent, entre altres raons perquè, en aquests moments, oferir a la ciutadania una cultura de qualitat és fer-los una caritat que no té preu. Josep Ramoneda ha convertit aquest centre en el focus més dinàmic d'alta cultura de Barcelona —ai! si no fos pel festival Sónar, despietat amb les orelles dels assistents i dels veïns—, i mai no li agraiem prou tanta intel·ligència, mesura, equanimitat i generositat en la gestió d'aquest lloc.

Ja fa uns quants anys que, de tant en tant, el Centre ofereix mostres de cultura urbana vinculada a grans figures de les lletres —Joyce, Kafka, Pessoa—, totes modèliques. Ara s'hi afegeix una nova mostra, que es pot visitar fins al 17 de juliol, dedicada a Claudio Magris i la ciutat de Trieste. La novetat d'aquesta exposició resideix bàsicament en dues coses: 1) La ciutat triada va ser històricament, i és encara, una cruïlla de civilitzacions —l'austriaca, l'hongaresa, l'eslovena, la dels països balcànics i la italiana, i més i tot—, cosa que li ofereix un dinamisme i un caràcter internacional o *metanacional* insòlit, i 2) L'home de lletres triat per a l'ocasió és Claudio Magris, un dels més grans intel·lectuals vius de l'Europa dels nostres dies.

Quant al primer punt, l'exposició no s'oblida de cap aspecte de la mixtió lingüística, religiosa, política i cultural de la ciutat de Trieste, i hi apareix des del "boro" —el *bòreas* dels grecs, la tramuntana a Catalunya— freda, seca i a ràfegues, fins a les més varies circumstàncies de què ha estat escenari la ciutat: Trieste com a "non luogo" (no lloc); l'ús de llengües tan distintes com l'alemany, l'italià, el croat, el rutè, l'eslovè, el polonès, el fríül, el txec o l'hongarès; el moviment antipsiquiàtric de Mario Basaglia, director que fou de l'Hospital de San Giovanni, tanca l'any 1977; l'amistat que hi van practicar Italo Svevo i James Joyce; el cartellisme de Marcello Dudovich; el cafè San Marco —companyia i estímul de bona part de l'obra de Magris—; la llibreria antiquària d'Umberto Saba —del qual poden escoltar-se textos magnífics en tres llengües a través de telèfons de baquelita, res d'auriculars moderns—; el riu Danubi —del qual Magris en va fer una història cultural produ-

giosa (Editorial Anagrama); i la figura de la primera dona de Magris, l'escriptora Marisa Madieri (1938-1996).

Quant al segon punt, l'encert enorme d'aquesta exposició consisteix a haver agafat un autor viu, com ja s'ha dit. Quan una "mostra" d'aquestes característiques s'arrapa a la vida pròpiament dita d'un autor es fomen d'una bursada tots els fetitxismes, tota tendència a la "monumentalitat" i tota idolatria. Llavors el visitant ja no té la sensació que passeja entre la ruina més o menys devastada, més o menys reconstruïda, del passat, sinó entre els batecs d'un intel·lecte, d'una ànima i d'una existència en tota la seva complexitat, fragilitat també. Llavors ja no ens quedem aclaparats per la ce-

Exposició del CCCB sobre Trieste. / M. MINOCRI

“El mèrit d'aquesta exposició és que s'hi dialoga amb el vivent d'un home”

lebrat, l'aurèola o la fama d'un difunt, sinó immersos, ben misteriosament, en allò que se'n diu el "vivent" d'una persona: ell, el seu món circumdant, els seus amors, els seus amics, les seves excursions amb motxilla, els diaris de lectura quotidiana, la biblioteca i l'amuntegament de fotos —totes vinculades a un record ben viu— que l'autor té parades damunt de la tauleta de la sala d'estar.

Tot plegat no es podria resumir més bé que amb les paraules que acompanyen una de les sales: "Veure les pertinències que acompanyen una vida humana, la de l'autor, fa afectiu allò que en abstracte fa un llibre: l'establiment d'un diàleg". El perill de tota museografia és que només "escoltem" una matèria morta; el mèrit d'aquesta exposició és que s'hi reflecteix una vida, i s'hi parla, i ella ens dona més vida a nosaltres mateixos.